

Anslagsbelastning och prognoser för Pensionsmyndighetens anslag

Budgetåren 2018 - 2022

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

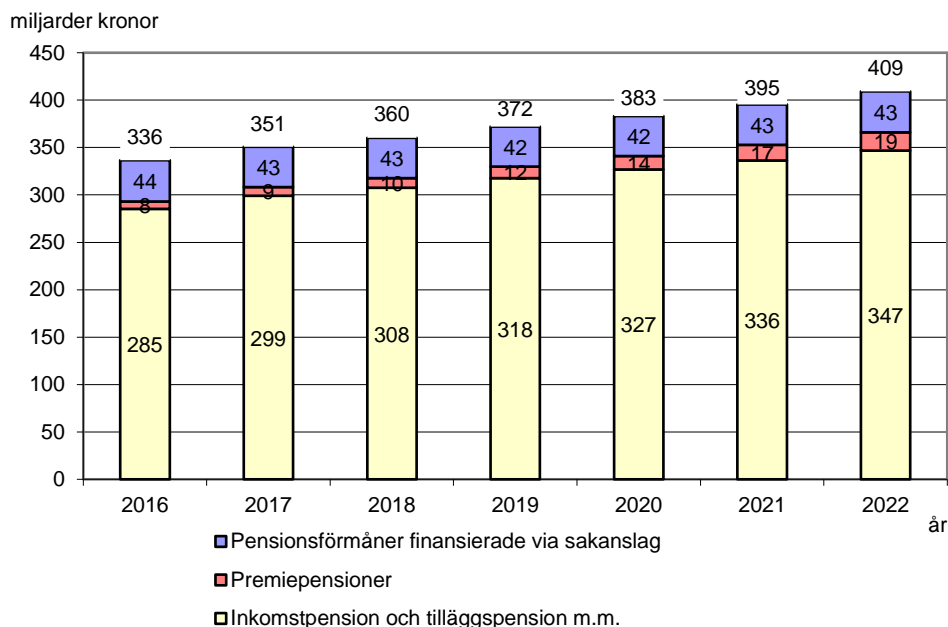
Sammanfattning	i
Inledning.....	1
Prognoser för inkomstindex och balanstal.....	3
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	11
1:1 Garantipension till ålderspension	11
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna.....	14
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	16
1:4 Äldreförsörjningsstöd.....	18
2:1 Pensionsmyndigheten	21
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	29
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	29
1:7 Pensionsrätt för barnår.....	32
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	34

Sammanfattning

Enligt regeringens regleringsbrev har Pensionsmyndigheten i uppdrag att redovisa utgiftsprognoser för förmåner inom dess ansvarsområde.

I diagrammet nedan redovisas utgiftsutvecklingen från 2016–2022.

Figur 1. Utgiftsutveckling från 2016–2022

De totala utgifterna förväntas öka enligt prognosen, från 336 miljarder kronor år 2016 till 409 miljarder kronor år 2022. Utgifterna ökar som en följd av fler ålderspensionärer och att pensionerna ökar nominellt. Antalet ålderspensionärer med inkomstpension eller tilläggspension beräknas öka från knappt 2,1 miljoner år 2016 till 2,3 miljoner år 2022.

Från de antaganden som gjorts avseende inkomstindex beräknas följande förändringar för inkomstpensionerna (och tilläggspensionerna efter 65 år):

Tabell 1. Uppräkningen av inkomstpensioner, procent

	2018	2019	2020	2021	2022
Juli-prognos	+1,0	+1,6	+1,0	+1,5	+1,7
Oktober-prognos	+1,0	+1,4	+1,1	+1,2	+1,5

Inkomstpensionen prognostiseras att öka nominellt för varje år under prognosperioden. För år 2019 blir uppräkningsgraden av inkomstpensionen 1,4 procent vilket är lägre jämfört med föregående prognos. För åren 2021–2022 beräknas uppräkningsgraden bli något lägre jämfört med föregående prognos. Det beror på att genomsnittlig pensionsgrundande inkomst beräknas bli något lägre. Det är enligt prognosen reella minskningar av inkomstpensionen för åren 2019–2022, det vill säga inkomstpensionen beräknas ha en lägre utveckling än prisutvecklingen.

Prisbasbeloppet, som bland annat påverkar garantipensionen, ökar med 2,2 procent 2019. För åren därefter beräknas ökningen bli större.

Antalet ålderspensionärer ökar under prognosperioden vilket har en höjande effekt på antalet som får bostadstillägg eller garantipension. Indexeringen av pensionen kan vissa år medföra att antalet med bostadstillägg eller garantipension ökar eller minskar något. Antalet med garantipension och bostadstillägg beräknas under prognosperioden öka svagt.

De viktigaste förändringarna jämfört med föregående anslagsuppföljning

Prognosändringarna kan betraktas som relativt små bortsett från de förändringar som orsakas av ändrade prognoser för inkomstindex och prisbasbeloppet. Balanstalsprognosen är oförändrad sedan prognosen från i juli.

Administrationskostnader

Prognosen för de administrationskostnader som belastar anslaget 2018 är höjd med ca 1 miljon kronor jämfört med föregående prognos som lämnades i juli. Detta kommer av att betydande resurser läggs på att hantera EU-området om garantipension och de kommande omräkningar (GARP-omräkningar) som den medför. Att höjningen av anslagsprognosen inte blir högre beror på att vi nedprioriterat annan verksamhet för att ge utrymme för nödvändiga förberedelser inför GARP-omräkningarna.

Även från 2019 och framåt har anslagsprognosen höjts jämfört med föregående prognos. Skillnaderna beror i huvudsak på att föreslagen medelstilldelning i Budgetpropositionen 2019 för att hantera GARP-omräkningar nu tagits med i prognosen.

En nu beslutad senareläggning av påbörjad effekthemtagning till följd av vårt nya it-stöd för bostadstillägg från 2019 till 2020 bidrar till fortsatt hög anslagsbelastning under 2019. Vi ser därför behov av en utökad anslagskredit i storleksordning med nuvarande även under 2019, varefter en återbetalning av nyttjad kredit bör kunna göras under 2020 och 2021.

Prognosen för de totala kostnaderna 2018 är oförändrad jämfört med föregående prognos. Pensionsmyndigheten har i det tidigare ovissa finansieringsläget kring finansieringen av GARP-omräkningarna bromsat verksamheten inom i stort sett alla områden för att på så sätt frigöra resurser för att möjliggöra nödvändigt förberedelsearbete inför GARP-omräkningarna.

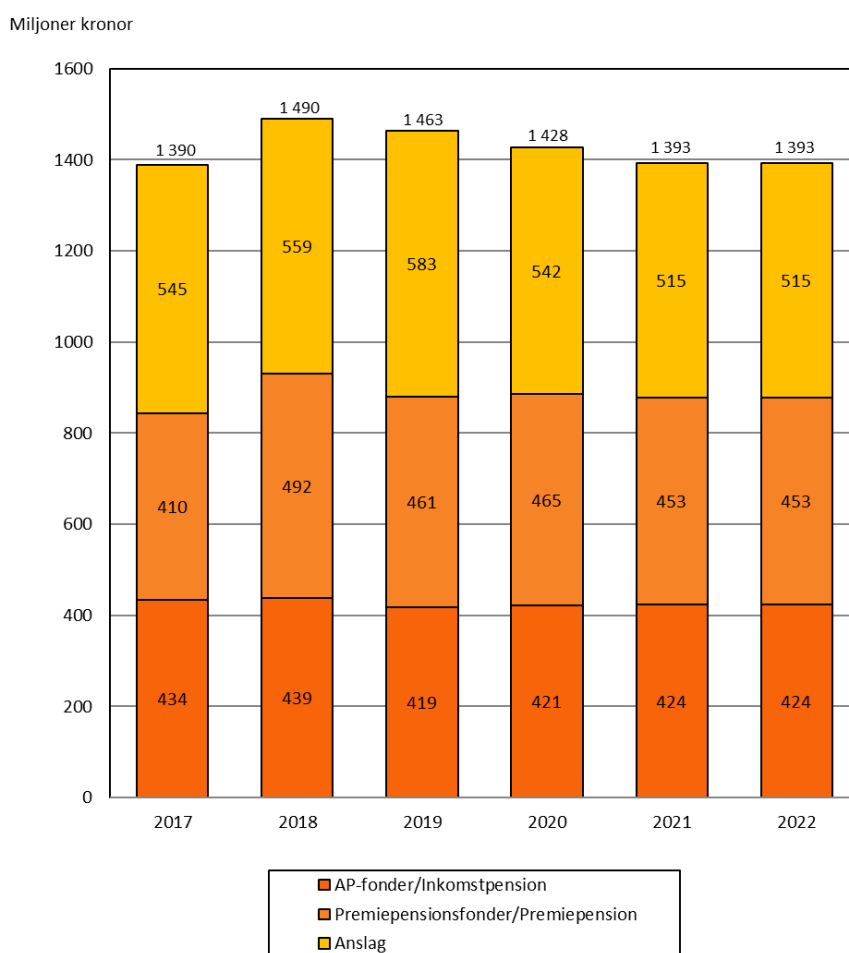
Med anledning av de avregistreringar av fonder som väntas till följd av de nya kraven för deltagande på Pensionsmyndighetens fondtorg kommer vi att ha en kraftigt förhöjd frekvens av avregistreringar efter årsskiftet.

Sannolikheten för att många av dessa avregistreringar kommer att belasta fondhandelskrediten är hög. Pensionsmyndigheten har därför framfört behovet av att tillfälligt få krediten utökad under 2019.

Vi konstaterar nu att det i den budgetproposition för 2019 som övergångsregeringen lagt inte finns någon skrivning avseende utökad fondhandelskredit. Vår bedömning kvarstår dock, att fondhandelskrediten behöver höjas med ca 5 miljarder kronor utöver dagens 8 miljarder, till totalt 13 miljarder kronor tillfälligt under 2019, för att säkerställa en trygg fondavveckling inom rimlig tid.

Diagrammet som följer visar administrationskostnaderna i fasta priser åren 2017–2022.

Figur 2. Administrationskostnader i fasta priser åren 2017–2022.

Inledning

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2018 ska Pensionsmyndigheten redovisa utgiftsprognoser för 2018–2021. Prognoserna ska lämnas i löpande priser. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till statens budget. De antaganden som ligger till grund för prognoserna ska redovisas.

Denna rapport är svar på regeringsuppdraget och redovisas genom inrapportering i Hermes.

Uppdrag

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2018 ska följande redovisas:

- belastning på samtliga anslag och anslagsposter redovisat totalt samt fördelat per månad
- prognoser för 2018 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, redovisat totalt samt fördelat per månad
- beräkningar av samtliga anslagsnivåer och anslagsposter samt utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2019–2021
- prognoser för balanstalet för 2019–2021
- prognoser för inkomstindex för 2019–2021
- förklaring till och analys av utfall i samband med förändringar i prognoser,
- beskrivningar av eventuella förändringar av prognosmodeller,
- prognosen för ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit enligt 7 kap 4 § budgetlagen (2011:203) och hur skulden belastar anslag, respektive AP-fonderna och premiepensionssystemet samt
- användningen av den särskilda krediten enligt 7 kap 6 § budgetlagen (2011:203).

I denna rapport redovisas prognoser för åren 2018–2022 för anslag inom Pensionsmyndighetens ansvarsområde inom utgiftsområdena 11 och 12 samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. I respektive avsnitt redovisas även en jämförelse med närmast föregående prognos. Vi redovisar således prognoser även för 2022 eftersom ESV efterfrågar det.

En sammanfattande tabell för 2018 för anslagsuppföljningen inkluderande jämförelse med statens budget redovisas i bilaga 1. Utvecklingen av antal förmånstagare och av olika medelbelopp m.m. redovisas i bilaga 2. Månadsfördelade prognoser för 2018 och 2019 redovisas i bilaga 3.

Prognoserna för inkomstindex och balanstal redovisas i ett eget avsnitt.

Redovisningen av ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit samt användningen av den särskilda krediten redovisas i avsnitt 11.2:1 Pensionsmyndigheten.

Prognosunderlag

Vi använder det mest aktuella dataunderlag som finns tillgängligt. Det innebär att statistik för november och det ekonomiska månadsutfallet till och med oktober 2018 har kunnat användas som underlag i prognosen.

Vid prognoserna tas hänsyn till föreslagna regeländringar i lagda propositioner med lagförslag. Däremot tas oftast inte hänsyn till av regeringen aviserade regeländringar för vilka lagförslag saknas eftersom detaljerat underlag för beräkningar inte finns.

Till beräkningarna har vi använt den befolkningsprognos från SCB som kom i april 2018.

Från Konjunkturinstitutet har hämtats in uppgifter med prognoser för löneutveckling och prisbasbelopp med mera. Dessa antaganden har legat till grund för eller fungerat som antaganden vid prognosberäkningarna. Den antagandebild som använts redovisas i bilaga 2.

Kontaktpersoner

Anslag	Kontaktperson
Prognoser för inkomstindex och balanstal	Stefan Granbom Markus Andersson Karl Birkholz
11.1:1 Garantipension till ålderspension	Stefan Granbom
11.1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	Markus Andersson
11.1:3 Bostadstillägg till pensionärer	Stefan Granbom
11.1:4 Äldreförsörjningsstöd	Stefan Granbom
11:2:1 Pensionsmyndigheten	Johan Söderberg
12.1:5 Barnpensioner och efterlevandestöd	Stefan Granbom
12.1:7 Pensionsrätt för barnår	Anders Carlsson
Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	Markus Andersson

Samtliga kan nås på telefon 0771-771 771

Prognoser för inkomstindex och balanstal

Enligt regleringsbrevet för Pensionsmyndigheten ska prognoser lämnas för balanstalet och inkomstindex för 2019–2021. Vi lämnar även prognoser för 2022. Balanstalsprognosen är oförändrad sedan prognosen från i juli.

Inkomstindex för ett givet år baserades fram till år 2016 på de tre föregående årens genomsnittliga realinkomstutveckling samt förändringen av konsumentprisindex mellan juni året innan och juni två år innan. Från och med år 2017 baseras inkomstindex på förändringen av genomsnittlig pensionsgrundande inkomst mellan två år. Pensionsgrundande inkomster (PGI) som överstiger 0,423 prisbasbelopp ingår för individer som är mellan 16–64 års ålder. Både inkomster över och under det så kallade avgiftstaket på 8,07 inkomstbasbelopp ingår i inkomstmättet.

Inkomstindex för åren 2019–2022 är beräknat utifrån Konjunkturinstitutets prognos för summa PGI. Pensionsmyndigheten har gjort en prognos för antal med PGI som baseras på Konjunkturinstitutets prognos för sysselsättning samt SCB:s befolkningsprognos. Pensionsmyndigheten har därefter färdigställt prognosen för inkomstindex för åren 2019–2022. Den antagandebild som använts till prognoserna finns i bilaga 2.

Inkomstindex för år 2019 är beräknat till 175,96 vilket innebär att indexet ökar med 3,1 procent jämfört med år 2018. Prognos för de olika delarna i inkomstindex redovisas nedan.

Tabell 2. Prognos pensionsgrundande inkomst (PGI)

	Utfall					Prognos				
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Summa PGI (miljarder kronor)	1 444	1 481	1 531	1 594	1 666	1 735	1 811	1 875	1 941	2 012
Procentuell utveckling	3,3	2,6	3,4	4,2	4,5	4,1	4,4	3,5	3,5	3,7
Antal med PGI (tusental)	5 091	5 112	5 149	5 214	5 298	5 388	5 458	5 501	5 537	5 565
Förändring (tusental)	+24	+21	+37	+66	+84	+90	+70	+43	+36	+28
Snittinkomst (tusental kronor)	284	290	297	306	314	322	332	341	351	361
Procentuell utveckling	2,8	2,1	2,6	2,8	2,9	2,4	3,1	2,7	2,8	3,1

Utvecklingen av antalet personer i åldern 16–24 som arbetar och som når över inkomsten på 0,423 prisbasbelopp per år har relativt stor betydelse för antalet med pensionsgrundande inkomst. Antalet med pensionsgrundande inkomst för dem som är äldre förändras inte så mycket från år till år. De yngre har i regel låga inkomster. Under senare år har dock invandringen varit relativt hög samtidigt som sysselsättningsgraden har ökat. Antalet med pensionsgrundande inkomst har ökat när en del invandrare har fått arbetsinkomst som inte tidigare har haft det.

Antalet med PGI beräknas öka under prognosperioden. Konjunkturinstitutet prognostiserar att sysselsättningen ökar och SCB prognostiserar att befolkningen ökar.

Summa PGI styrs främst av lönesummeutvecklingen men till viss del även av prisbasbeloppets utveckling eftersom prisbasbeloppet påverkar många socialförsäkringar m.m.

Jämfört med föregående anslagsuppföljning är prognosen för inkomstindex sänkt för åren 2019–2022. Ändringarna i prognosen beror på ändrad prognos för summa pensionsgrundande inkomster.

Från och med år 2017 är inkomstindex beräknat enligt nya regler (SFS 2015:676).

Tabell 3. Prognos inkomstindex

	Fastställda inkomstindex				Prognos			
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Procentuell förändring av inkomstindex	2,1	2,0	3,7	1,5	3,1	2,8	2,8	3,1
Inkomstindex, ny prognos	158,91	162,14	168,16	170,73	175,96	180,77	185,86	191,71
Inkomstindex, föregående prognos					176,22	180,85	186,50	192,77

Prognosen av balanstalet är oförändrad jämfört med föregående prognos. Vi utgår från samma prognos som vid förgående prognostillfälle eftersom balanstalet är över ett och utgifterna därför inte påverkas av en ändrad prognos.

Balanstalet består av tre komponenter, avgiftstillgång, AP-fondernas fondkapital samt pensionsskuld.

Ett antagande har gjorts för utvecklingen av aktiekurserna i Sverige och övriga länder som AP-fonden har medel placerade i, främst USA och EU-länder. Det är nödvändigt att göra ett sådant antagande för att kunna beräkna AP-fondens ställning och därmed balanstalet. Vid beräkningen antas att aktier ger en överavkastning i förhållande till korta räntor på 3,5 procent, inklusive utdelningar. Efter avdrag för utdelningar innebär det att aktiekurserna under ett år beräknas att stiga med cirka en procent mer än vad som motsvarar korta räntor. Under ett innevarande år beaktas kursutvecklingen hittills under året medan den beskrivna schablonmetoden tillämpas för resten av året, med hänsyn till antalet månader som återstår av året. Avkastningsantagandet är behäftat med mycket stor osäkerhet och bör inte betraktas som en ”prognos”. Även två alternativa antaganden har gjorts för kursutvecklingen för att illustrera hur detta antagande påverkar balanstalsprognosen.

I huvudalternativet antas att aktiekurserna sjunker med en procent 2018 och stiger med en procent 2019 och 2020. Detta alternativ har legat till grund för beräkningen av eventuella balansindex. De övriga två alternativen ska ses som en känslighetsanalys om hur balanstalet påverkas av antagandet om aktiekursernas utveckling. I det optimistiska alternativet har antagandet höjts med tio procentenheter för varje år jämfört med huvudalternativet och i det pessimistiska alternativet har det sänkts lika mycket.

Den tabell som följer redovisar bland annat de antaganden som gjorts för kursutvecklingen 2018–2020. Något antagande om kursutvecklingen 2021 och 2022 behöver inte göras eftersom balanstalet för 2022 baseras på utfallet 2020. I tabellen visas också balanstalet för 2018, preliminärt

balanstal för 2019 samt en prognos för balanstalen för 2020–2022. Från och med 2017 har det införts dämpade balanstal som i stället för balanstalen används vid beräkning av balansindex. Detta innebär att bara en tredjedel av balanstalens avvikelse från 1,0 påverkar balansindex. Det dämpade balanstalet redovisas endast för huvudalternativet.

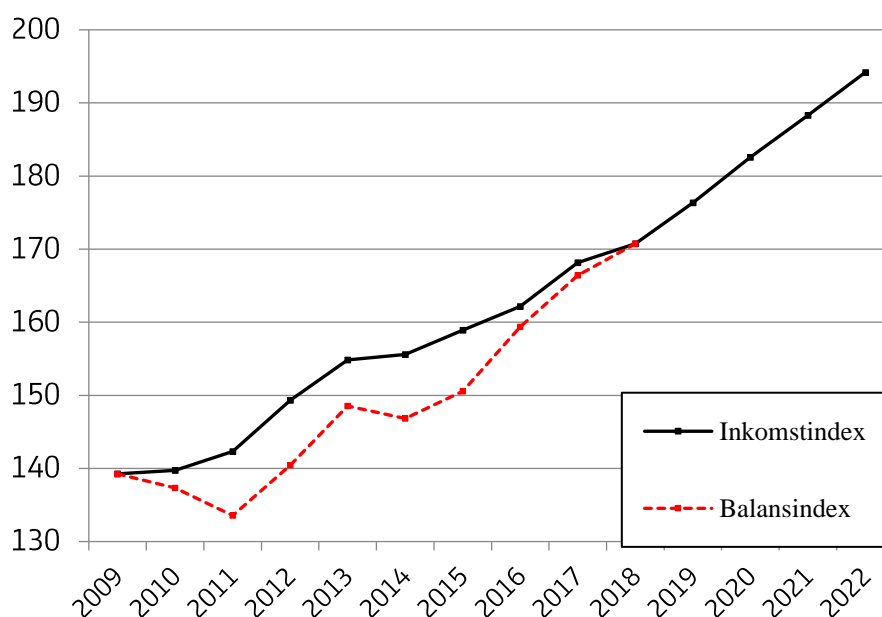
Balanseringen avslutades 2018 och ingen ny balanseringsperiod kommer inledas under prognoshorisonten för något av de tre alternativen.

Tabell 4. Prognos för balanstal enligt de tre olika alternativen

	2018	2019	2020	2021	2022
Aktiekursernas utveckling, %					
- Huvudalternativ	-1,0	+1,0	+1,0		
- Optimistiskt alternativ	+9,0	+11,0	+11,0		
- Pessimistiskt alternativ	-11,0	-9,0	-9,0		
Balanstal, utfall och prognos					
- Huvudalternativ	1,0395	1,0347	1,0512	1,0408	1,0363
- Optimistiskt alternativ	1,0395	1,0347	1,0610	1,0605	1,0664
- Pessimistiskt alternativ	1,0395	1,0347	1,0414	1,0223	1,0098
Dämpat balanstal, prognos					
- Huvudalternativ	1,0132	1,0116	1,0171	1,0136	1,0121

Diagrammet som följer visar utvecklingen och prognoser för inkomstindex och balansindex i huvudalternativet. Sedan 2018 kommer det endast att finnas inkomstindex och inte något balansindex enligt beräkningen.

Figur 3. Inkomstindex och balansindex 2009–2022.

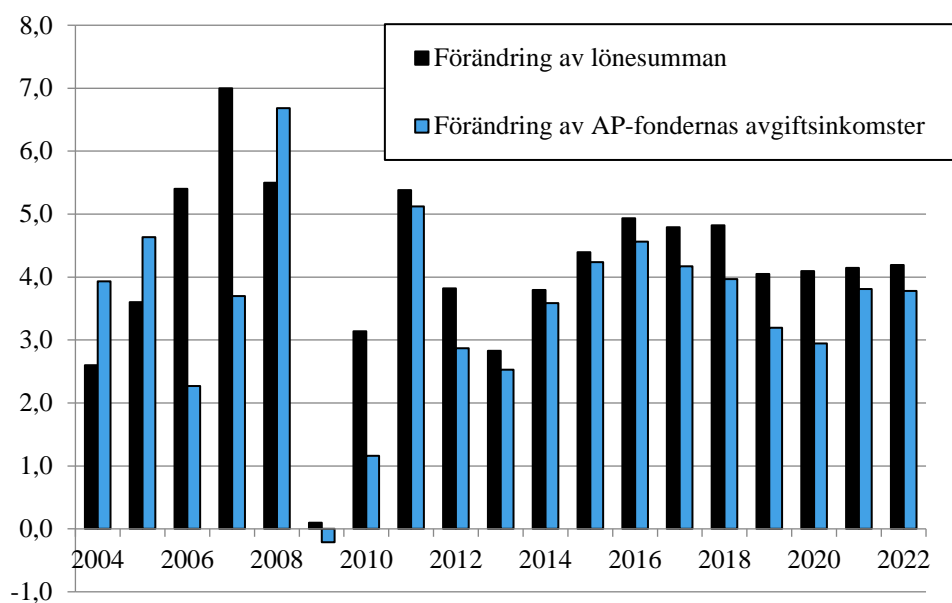

Det beräknade balanstalet för 2019 är 1,0347.

Tillgångarna består till största delen av avgiftstillgången vars utveckling styrs av AP-fondernas avgiftsinkomster och omsättningstiden. AP-fondernas avgiftsinkomster består av en arbetsgivaravgift och egenavgift samt en allmän pensionsavgift och en statlig ålderspensionsavgift.

Arbetsgivaravgiften och den allmänna pensionsavgiften påverkas av lönesummans utveckling. Egenavgiften kan ha en annan utvecklingstakt men den avgiften utgör bara några procent av AP-fondernas avgiftsinkomster. Den statliga ålderspensionsavgiften utgör för närvarande knappt tio procent av AP-fondernas avgiftsinkomster. Den påverkas till exempel av utvecklingen inom sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna. Den statliga ålderspensionsavgiften har ofta haft en låg men ojämn utvecklingstakt. AP-fondernas avgiftsinkomster påverkas också av hur avgifterna fördelas mellan AP-fonderna, premiepensionssystemet och statsbudgeten. AP-fondernas avgiftsinkomster har ökat i långsammare takt än lönesumman för de flesta åren. Det beräknas också gälla för prognosåren. En jämförelse mellan lönesummans utveckling och AP-fondernas avgiftsinkomster redovisas i diagrammet som följer.

Figur 4. Förändring av lönesumman respektive AP-fondernas avgiftsinkomster jämfört med året innan, procent

Tabellen som följer visar de komponenter som ingår i balanstalet. Beloppen anges i miljoner kronor. Uppgifterna för balanseringsår 2019 är fastställda och baseras på uppgifter fram till och med 2017.

Tabell 5. Prognos för skulder, tillgångar och balanstal samt jämförelse med tidigare prognos

Balanserings- år		Avgifts- tillgång	AP- fonderna	Summa tillgångar	Pensions- skuld	Balanstal
2019	<i>Oförändrad</i>	7 984 035	1 411 896	9 395 931	9 080 454	1,0347
2020	<i>Ny prognos</i>	8 258 793	1 401 878	9 660 671	9 184 474	1,0512
	<i>Föregående prognos</i>	8 258 793	1 401 878	9 660 671	9 184 474	1,0512
2021	<i>Ny prognos</i>	8 444 257	1 404 472	9 848 729	9 456 612	1,0408
	<i>Föregående prognos</i>	8 444 257	1 404 472	9 848 729	9 456 612	1,0408
2022	<i>Ny prognos</i>	8 643 609	1 406 875	10 050 484	9 692 126	1,0363
	<i>Föregående prognos</i>	8 643 609	1 406 875	10 050 484	9 692 126	1,0363

Följsamhetsindexering m.m.

Alla inkomstpensioner samt tilläggspensioner efter 65 års ålder är följsamhetsindexerade. Detta innebär att pensionerna räknas om vid varje

årsskifte med förändringen av inkomstindex efter ett avdrag på 1,6 procentenheter. Om balanseringen är aktiverad används ett så kallat balansindex i stället för inkomstindex.

År 2018 blev inkomstpensionerna uppräknade med 1,0 procent och år 2019 beräknas de bli uppräknade med 1,4 procent. Även för åren 2020–2022 beräknas de bli uppräknade nominellt. Genom att räkna bort effekten av förändringen av prisbasbeloppet kan real förändring av inkomstpensionerna beräknas. Inkomstpensionerna beräknas minska Realt för åren 2019–2022.

Tabellen nedan visar effekten av följsamhetsindexeringen enligt huvudalternativet ovan. Förändringen för inkomstpension gäller också tilläggspension över 65 år.

Tabell 6. Index- och inkomstpensionsutveckling 2018–2022

	2018	2019	2020*	2021*	2022*
Förändring av inkomstindex, %	+1,5	+3,1	+2,7	+2,8	+3,1
Balanseringseffekt	+1,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Förändring av balansindex/inkomstindex, %	+2,6	+3,1	+2,7	+2,8	+3,1
Nominell förändring av inkomstpensionerna, %	+1,0	+1,4	+1,1	+1,2	+1,5
Förändring av prisbasbelopp, %	+1,6	+2,2	+2,4	+2,5	+2,7
Real förändring av inkomstpensionerna, %	-0,6	-0,7	-1,2	-1,3	-1,1

*kursiv stil är prognos för åren 2020-2022

Balansindex har tidigare använts istället för inkomstindex på grund av de negativa balanseringarna 2010, 2011 och 2014. Balanseringseffekten blev positiv åren 2012, 2013, 2015, 2016, 2017 och 2018. Indexeringen är återställd 2018 och det finns därför inte något balansindex för detta år. För år 2019 finns det inte heller något balansindex eftersom balanstalet är över ett. För åren 2020–2022 beräknas att balanstalet och därmed också det dämpade balanstalet blir större än 1,0 vilket innebär att det inte blir någon balansering dessa år enligt beräkningen.

Sänkningen av den inkomstgrundade pensionen 2010–2011 och 2014 höjde garantipensionen för dem som hade både inkomstgrundad pension och garantipension. När inkomstpensionen sänks tillkommer det även en del nya ”garantipensionärer” som hamnar under brytpunkten för garantipension. De får dock låga belopp i garantipension. Balanseringen hade därför en höjande effekt på utgifterna för garantipension och även bostadstillägg. Vissa änkepensioner påverkas också av balanseringen.

Prisbasbeloppet beräknas öka under perioden 2019–2022. Höjda prisbasbelopp har en höjande effekt på utgiftsnivån för garantipension till ålderspension, garantipensioner till efterlevandepension, äldre försörjningsstöd, efterlevandestöd samt tilläggspension före 65 års ålder. Inkomstindex beräknas också öka. Det påverkar inkomstgrundade efterlevandepensioner inklusive barnpensioner. Höjningen av inkomstindex höjer också pensionsrätten för barnår.

Tabellen nedan visar de fyra viktigaste indexen inom pensionsystemet för åren 2016–2022. De tre förstnämnda är prognostiserade av Pensionsmyndigheten medan prisbasbeloppet är prognostiserat av Konjunkturinstitutet. Indexen redovisas också i bilaga 2. Åren 2018–2022 kommer det inte att finnas något balansindex enligt beräkningen.

Tabell 7. Fastställda och prognostiserade index och basbelopp

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Inkomstindex	162,14	168,16	170,73	175,96	180,77	185,86	191,71
Balansindex	159,37	166,39					
Inkomstbasbeloppet	59 300	61 500	62 500	64 400	66 100	68 000	70 100
Prisbasbeloppet	44 300	44 800	45 500	46 500	47 600	48 800	50 100

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

1:1 Garantipension till ålderspension

Tabell 8. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2018	2019	2020	2021	2022
13 145 900	13 207 500	13 434 100	13 758 800	14 156 400

Analys

Antalet ålderspensioner beräknas öka under åren 2018–2022 eftersom det är fler som tillkommer än som avlider. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Antalet garantipensionärer påverkas även av relationen mellan följsamhetsindexeringen och prisindexeringen. De år följsamhetsindexeringen är högre än prisindexeringen minskar antalet garantipensionärer av detta skäl och vice versa. Det beror på att garantipensionens gränsvärden räknas upp med prisbasbeloppet samt att garantipensionen avräknas mot inkomstpensionen som följsamhetsindexeras.

Prisbasbeloppet beräknas öka under åren 2019–2022. Det har en höjande effekt på utgiftsnivån. Följsamhetsindexeringen beräknas öka något mindre i förhållande till prisbasbeloppet för åren 2020–2022. Det har en höjande effekt på utgiftsnivån.

Det är 662 000 ålderspensionärer som har garantipension vid mitten av år 2018. År 2017 var det 665 000 ålderspensionärer med garantipension. Minskningen beror bland annat på att det är fler äldre pensionärer med garantipension som avlider i förhållande till inflödet av nya pensionärer med garantipension. Antalet ålderspensionärer med garantipension beräknas bli 662 000 år 2019. För år 2022 beräknas antalet garantipensioner bli 697 000.

Genomsnittligt garantipensionsbelopp har sjunkit fram till 2018 och beräknas att öka något till år 2022. Minskningen beror på att nytillkommande pensionärer har i genomsnitt lägre garantipension än vad de som avlider har. Ökningen under slutet av prognosperioden beror främst på att prisbasbeloppet beräknas öka mer jämfört med tidigare år.

Det har kommit en dom från EU-domstolen vilket innebär att garantipensionen ska tillämpas annorlunda för personer som har bott och tjänat in försäkringsperioder i flera EU/EES-länder. Förmånen kommer med den nya tillämpningen att endast beviljas till personer bosatta i Sverige och i beräkningen kommer hänsyn att tas till pensionärens totala försäkringstid inom EU/EES, inte bara den svenska försäkringstiden. Garantipensionen

kommer samtidigt att minskas med faktiskt beviljade utländska pensioner från andra EU/EES-länder vilket inte görs idag. Garantipensionen kan i olika fall bli både högre och lägre. Det är oklart hur den ändrade tillämpningen kommer att slå på utgiften. Vi har för närvarande inte uppgifter om de utländska pensioner som kommer att användas till omräkningen av befintliga garantipensioner vilket gör att några preliminära beräkningar inte kan göras. Men vi tror att utgiften kommer att öka. Det baserar vi på beräkningar för några typfall. Den nya tillämpningen kommer att genomföras med start i början av 2019. Garantipension kommer fortsatt att betalas ut till personer bosatta utanför Sverige under 2019 för att därefter eventuellt upphöra, beroende på den nya tillsatta utredningen.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2018.

Tabell 9. Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021	2022
Föregående prognosbelopp	13 128 900	13 203 500	13 353 100	13 621 700	13 975 400
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden		+20 000	+130 000	+217 100	+290 000
Volym- och strukturförändringar	+17 000	-16 000	-49 000	-80 000	-109 000
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	13 145 900	13 207 500	13 434 100	13 758 800	14 156 400
Differens i 1000-tal kronor	+17 000	+4 000	+81 000	+137 100	+181 000
Differens i procent	+0,1	+0,0	+0,6	+1,0	+1,3

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för garantipension påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt även av inkomstindex/balansindex (ju lägre inkomstindex/balansindex desto högre garantipensioner).

Prognosen för prisbasbeloppet är höjd för åren 2020–2022 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för dessa år.

Prognosen för inkomstindex är sänkt för åren 2019–2022 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en höjande effekt för åren 2019–2022 gällande utgiftsprognosen för garantipension.

Volym- och strukturförändringar

Medelantalet för år 2018 har höjts något jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. För åren 2019–2022 beräknas antalet och de retroaktiva utgifterna bli något lägre jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen.

1:2 Efterlevandepensioner till vuxna

Tabell 10. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2018	2019	2020	2021	2022
10 874 300	10 325 600	9 748 300	9 191 100	8 664 300

Från anslaget finansieras änkepension, allmän omställningspension, förlängd omställningspension och särskild efterlevandepension samt garantipensioner till dessa förmåner. Änkepension svarar för drygt 93 procent av utgifterna.

Analys

Änkepensionssystemet är under avveckling. För åren 2018–2022 beräknas antalet änkepensioner minska med mellan 11 300 och 11 500 per år. Antalet änkepensioner prognosticeras till drygt 245 000 i genomsnitt under 2018 och förväntas sjunka till 200 000 till år 2022.

Antalet garantipensioner till änkepension prognosticeras till knappt 3 900 i genomsnitt under 2018 och beräknas minska till knappt 1 600 till år 2022.

Antalet omställningspensioner varierar mellan månader och år men det finns en långsiktig nedåtgående trend till följd av att dödsriskerna för åldrarna 20 till 64 sjunker. För 2018 prognosticeras antalet omställningspensioner vara knappt 3 500 i genomsnitt och förväntas minska till 3 100 i genomsnitt till år 2022. Antalet garantipensioner till omställningspension prognosticeras till drygt 2 300 för 2018 och förväntas minska till 2 000 till år 2022.

Antalet förlängda omställningspensioner förväntas bli knappt 2 800 under 2018 och förväntas minska till knappt 2 700 till år 2022. Antalet garantipensioner till förlängd omställningspension förväntas bli drygt 2 100 under 2018 och sedan minska till drygt 1 900 till år 2022 i enlighet med den nedåtgående trenden under det senaste decenniet.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2018.

Tabell 11. Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021	2022
Föregående prognosbelopp	10 870 300	10 346 400	9 750 300	9 218 400	8 705 400
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	-100	-15 000	-3 600	-30 700	-46 000
Volym- och strukturförändringar	+4 100	-5 800	+1 600	+3 400	+4 900
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	10 874 300	10 325 600	9 748 300	9 191 100	8 664 300
Differens i 1000-tal kronor	+4 000	-20 800	-2 000	-27 300	-41 100
Differens i procent	+0,0	-0,2	-0,0	-0,3	-0,5

Ändrade makroekonomiska antaganden

De inkomstgrundade efterlevandepensionerna påverkas av inkomstindex. Garantipensionerna påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt också av inkomstindex (ju högre inkomstindex desto lägre garantipensioner). Inkomstindex har störst inverkan på utgiftsprognosen. För prognosen av omställningspension används en sammanvägning av timlöneökningen under flera år.

Prognosen av timlöneökning har sänkts för 2018–2022, vilket förklarar den makroekonomiska påverkan på utgiften för 2018.

Den huvudsakliga makroekonomiska påverkan på utgifterna förklaras av den sänkta prognosen av inkomstindex. Inkomstindex har sänkts för samtliga åren 2019–2022, men endast i begränsad utsträckning för år 2020.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen av utgifter inom omställningspension och garantipension till omställningspension har höjts något.

1:3 Bostadstillägg till pensionärer

Tabell 12. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2018	2019	2020	2021	2022
9 155 700	9 182 500	9 322 300	9 489 200	9 634 400

Analys

Under prognosperioden beräknas antalet ålderspensionärer som erhåller bostadstillägg (BTP) öka svagt. Antalet ålderspensionärer prognostiseras öka vilket har en höjande effekt på antalet förmånstagare. En motverkande effekt till det är att många BTP-tagare är äldre ålderspensionärer och att nytillkomna ålderspensionärer har en högre medelpension.

Boendekostnadernas förändringar har stor betydelse för bostadstilläggets utveckling. Konjunkturinstitutet prognostiserar att boendekostnadsindex för bostads- och hyresrätter ökar år 2018 med 0,9 procent och år 2019 med 1,6 procent. Vi antar att detta index ökar med två procent per år för åren därefter.

Benägenheten att ansöka om bostadstillägg påverkar utgiften. Det är osäkert hur stort mörkertalet är, det vill säga hur många som är berättigade till bostadstillägg men som inte har det. Förändras benägenheten att ansöka om bostadstillägg kan utgifterna för bostadstillägg påverkas.

Bostadstillägget höjdes genom lagförslag år 2018. Ersättningsnivån höjdes från 95 till 96 procent av den del av boendekostnaden som understiger 5 000 kronor per månad. Om boendekostnaden överstiger 5 000 kronor beaktas 70 procent av den överskjutande delen upp till en boendekostnad om 5 600 kronor.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2018.

Tabell 13. Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021	2022
Föregående prognosbelopp	9 129 000	9 113 900	9 292 900	9 439 200	9 572 000
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	+2 900	+62 000	+57 800	+87 400	+108 700
Volym- och strukturförändringar	+23 800	+6 600	-28 400	-27 400	-46 300
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	9 155 700	9 182 500	9 322 300	9 489 200	9 634 400
Differens i 1000-tal kronor	+26 700	+68 600	+29 400	+50 000	+62 400
Differens i procent	+0,3	+0,8	+0,3	+0,5	+0,7

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för bostadstillägg påverkas av inkomstindex/balansindex, prisbasbeloppet och boendekostnadsutvecklingen.

Prognosen för inkomstindex har sänkts för åren 2019–2022 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Prognosen för den inkomst som tas upp vid beräkningen av BTP har av det skälet sänkts för åren 2019–2022. Detta har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för bostadstillägg för åren 2019–2022.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är höjd för åren 2018–2019 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för åren 2018–2022.

Volym- och strukturförändringar

De retroaktiva utgifterna beräknas bli något högre jämfört med vad som prognostiserades i föregående anslagsuppföljning.

Antalet med bostadstillägg har justerats ned något jämfört med vad som prognostiserades i föregående anslagsuppföljning.

1:4 Äldreförsörjningsstöd

Tabell 14. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2018	2019	2020	2021	2022
1 084 000	1 148 200	1 206 000	1 273 000	1 344 600

Analys

Förmånen är avsedd för personer 65 år och äldre som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom andra pensionsförmåner.

Medelantalet personer med äldreförsörjningsstöd (ÄFS) beräknas till 23 700 år 2018. Antalet personer med ÄFS beräknas öka under kommande år eftersom en större andel av dem som är födda 1938 eller senare är berättigade till ÄFS jämfört med dem som är födda 1937 eller tidigare. För den sistnämnda gruppen kan hel garantipension ersätta ÄFS efter 10 års bosättningsstid. En del av den utgift som för födda 1937 eller tidigare som belastar anslaget garantipension belastar därför för födda 1938 eller senare anslaget äldreförsörjningsstöd. Denna olikhet mellan födelseårgångarna påverkar antalsutvecklingen för ÄFS under prognosperioden.

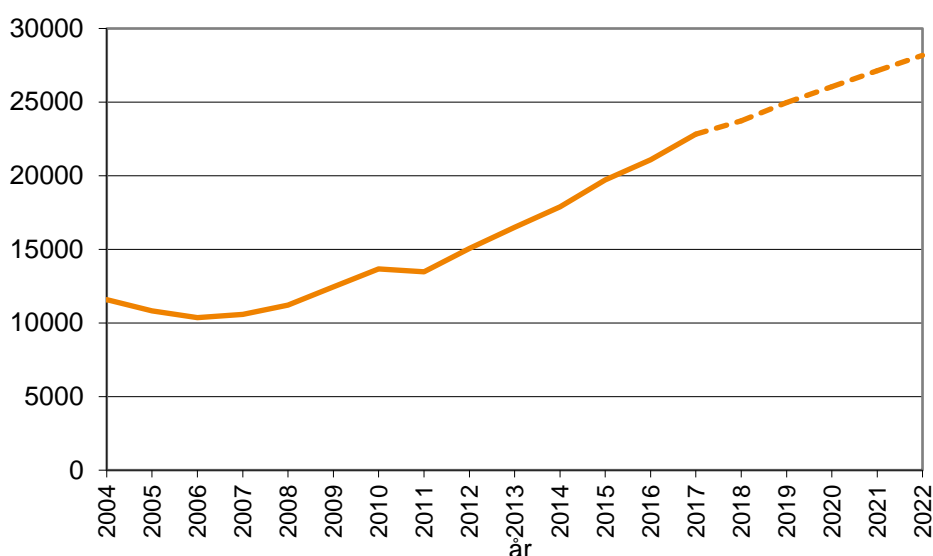
Antalet förmånstagare påverkas av minskad eller ökad invandring. Invandring av asylskäl har ökat för tidigare år men sedan år 2016 har den minskat något. Ungefär två procent av dem som invandrar av asylskäl och som får uppehållstillstånd är över 60 år.

Benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd påverkar utgiften. Det är osäkert hur stort mörkertalet är, det vill säga hur många som är berättigade till äldreförsörjningsstöd men som inte har det. Förändras benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd kan utgifterna för äldreförsörjningsstöd påverkas.

Bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd höjdes år 2018 enligt lagförslag. Nettoeffekten för äldreförsörjningsstöd beräknas bli ungefär oförändrad. Höjningen av bostadstillägget har en sänkande effekt på äldreförsörjningsstöd medan höjningen av äldreförsörjningsstöd har en motsatt effekt.

Till år 2022 beräknas antalet förmånstagare öka till 28 200 personer.

Figur 5. Antal personer med äldreförsörjningsstöd, utfall och prognos

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2018.

Tabell 15. Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021	2022
Föregående prognosbelopp	1 082 000	1 143 400	1 208 000	1 277 300	1 351 400
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	+200	+3 700	+5 600	+5 900	+6 200
Volym- och strukturförändringar	+1 800	+1 100	-7 600	-10 300	-13 000
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	1 084 000	1 148 200	1 206 000	1 273 000	1 344 600
Differens i 1000-tal kronor	+2 000	+4 800	-2 000	-4 300	-6 800
Differens i procent	+0,2	+0,4	-0,2	-0,3	-0,5

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för prisbasbeloppet har höjts för åren 2020–2022 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Eftersom skälig levnadsnivå är

knuten till prisbasbeloppet har denna förändring haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för dessa år.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är höjd för åren 2018–2019 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för åren 2018–2022.

Volym- och strukturförändringar

Antalet förmånstagare har under de senaste månaderna varit något lägre jämfört med vad som prognostiserades vid föregående anslagsuppföljning. Antalet förmånstagare beräknas därför bli lägre för åren 2018–2022 jämfört med vad som prognostiserades i föregående anslagsuppföljning. De retroaktiva utgifterna har justerats upp för åren 2018-2019 jämfört med föregående prognos.

2:1 Pensionsmyndigheten

Tabell 16. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2018	2019	2020	2021	2022
559 114	583 247	550 132	530 443	538 115

Analys

Prognosen för de administrationskostnader som belastar anslaget 2018 är höjd med ca 1 miljon kronor jämfört med föregående prognos som lämnades i juli. Detta kommer av att betydande resurser läggs på att hantera EU- domen om garantipension och de kommande omräkningar (GARP- omräkningar) som den medför. Att höjningen av anslagsprognosen inte blir högre beror på att vi nedprioriterad annan verksamhet för att ge utrymme för nödvändiga förberedelser inför GARP-omräkningarna.

Även från 2019 och framåt har anslagsprognosen höjts jämfört med föregående prognos. Skillnaderna beror i huvudsak på att föreslagen medelstilldelning i Budgetpropositionen 2019 för att hantera GARP- omräkningar nu tagits med i prognosen.

En nu beslutad senareläggning av påbörjad effekthemtagning till följd av vårt nya it-stöd för bostadstillägg från 2019 till 2020 bidrar till fortsatt hög anslagsbelastning under 2019. Vi ser därför behov av en utökad anslagskredit i storleksordning med nuvarande även under 2019, varefter en återbetalning av nyttjad kredit bör kunna göras under 2020 och 2021.

I denna prognos har vi inte tagit hänsyn till de delar av pensionsöverenskommelsen där någon proposition inte har lagts, förändrat grundskydd, höjd pensionsålder/riktålder etc.

Anslagsöversikt

Prognosen för behovet av anslagsmedel fortsätter att ligga på en hög nivå jämfört med tilldelningen av förvaltningsanslag under 2018.

Av anslagsöversikten nedan framgår att vi gör bedömningen att verksamheten innevarande år kommer att rymmas inom tillgängliga medel med hjälp av beviljad anslagskredit.

Tabell 17. Anslagsöversikt 2018 Beloppen anges i 1000-tal kronor

Ingående överförings- belopp	Anslag 2018	Tilldelade medel	Prognos för hela året	Årets över/under- skridande	Avvikelse från tilldelade medel	Högsta anslags- kredit	Tillgängliga medel	Överskridande av anslagskredit
-24 679	554 969	530 290	562 471	-7 502	-32 181	38 847	569 137	0

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos.

Anslagsprognosen har höjts för åren 2018-2020 då beräknade kostnader för att hantera GARP-omräkningarna nu tagits med i prognosen.

Tabell 18. Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021	2022
Föregående prognosbelopp	558 386	531 669	524 046	536 524	546 408
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden					
Volym- och strukturförändringar					
Ny regel					
Övrigt	728	51 578	26 086	-6 081	-8 293
Ny prognos	559 114	583 247	550 132	530 443	538 115
Differens i 1000-tal kronor	728	51 578	26 086	-6 081	-8 293
Differens i procent	0,1	9,7	5,0	-1,1	-1,5

De totala administrationskostnaderna

I följande tabeller redogörs för Pensionsmyndighetens prognos för de totala administrationskostnaderna samt fördelningen mellan de olika finansieringskällorna. Först i löpande priser, därefter i innevarande års prisnivå.

Totala kostnader – löpande priser

Prognosen för de totala kostnaderna 2018 är oförändrad jämfört med föregående prognos. Pensionsmyndigheten har i det tidigare ovissa finansieringsläget kring finansieringen av GARP-omräkningarna bromsat verksamheten inom i stort sett alla områden för att på så sätt frigöra resurser för att möjliggöra nödvändigt förberedelsearbete inför GARP-omräkningarna.

Från 2020 beräknas de totala kostnaderna sjunka. Detta beror på att kostnaderna för omräkning av garantipensionerna till följd av GARP-omräkningarna minskar förutsatt att tidplanen kan hållas. Under prognosperioden planeras även för effekthemtagningar från utvecklingsinsatser samt ökade intäkter till följd av de nya avgifter för granskningsarbete kopplat till premiepensionens fondtorg som införts.

Tabell 19. Totala administrationskostnader. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021	2022
Total administrationskostnad	1 490 000	1 463 000	1 450 061	1 434 001	1 454 743
Varav Anslagsmedel	559 114	583 247	550 132	530 443	538 115
Varav AP-fonder/Inkomstpension	438 929	418 516	427 961	436 875	443 194
Varav Premiepensionsfonder/Premiepension	491 957	461 237	471 969	466 683	473 433

Analys

Vid uppräknning av kostnaderna framåt i tiden tas hänsyn bland annat till makroekonomiska förutsättningar som erhålls från Konjunkturinstitutet. För administrationskostnaderna har Konjunkturinstitutets beräknade KPI beaktats samtidigt som vi gör en bedömning av löneutvecklingen på Pensionsmyndigheten. Eftersom Pensionsmyndighetens totala kostnader utgörs till knappt 50 procent av personalkostnader har löneökningar använts motsvarande denna andel och resterande andel av framräkningen har utgjorts av KPI från Konjunkturinstitutets beräkningar. Vår framräkningsmodell innehåller även en effektiviseringsfaktor.

För fördelningen av kostnader mellan de tre finansieringskällorna används Pensionsmyndighetens modell för kostnadsfördelning. Utifrån analys av verksamhetsplaner och prognoser för de kommande åren beräknas procentsatser för att skatta fördelningen framåt. Denna kostnadsfördelning och hur den utvecklas över tid återspeglas i beräkningarna i utgiftsprognoserna.

De senaste årens särskilda händelser på fondtorget har genererat en ihållande förskjutning av verksamheten mot premiepensionssystemet. Premiepensionssystemet växer dessutom konstant i omfattning vad gäller antal sparare, förvaltad kapital, antal pensionärer och belopp som betalas ut. För inkomst- och tilläggs pension (AP-fonderna) är volymerna relativt oförändrade medan garantipensionen (anslag) visar på minskade volymer framöver. Samtliga dessa förutsättningar bedöms påverka kostnadsfördelningen framöver. Planerade förändringar av inriktningen och satsningarna för verksamheten de närmaste åren kan också de komma att påverka proportionerna mellan våra finansieringskällor.

Totala kostnader – innevarande års priser

Administrationskostnaderna beräknas, efter en tillfällig ökning under 2018 och 2019, åter hamna på en nivå närmare den som varit sedan myndighetsstarten.

Tabell 20. Totala administrationskostnaderna. Beloppen i 2019 års priser.
1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021	2022
Total administrationskostnad	1 490 000	1 463 000	1 428 000	1 393 000	1 393 000
Varav Anslagsmedel	559 114	583 247	541 762	515 276	515 276
Varav AP-fonder/Inkomstpension	438 929	418 516	421 450	424 384	424 384
Varav Premiepensionsfonder/Premiepension	491 957	461 237	464 788	453 340	453 340

Låneram för investeringar (enligt 7 kap 1 § budgetlagen)

Pensionsmyndigheten och Försäkringskassan har inlett samtal om huruvida det skulle vara önskvärt och möjligt för Pensionsmyndigheten att överta den immateriella anläggningstillgång i form av nytt it-stöd för Pensionsmyndighetens bostadstillägg som håller på att färdigställas på Försäkringskassan. Denna överflytt skulle då ske i anslutning till den planerade produktionssättningen i slutet av 2019.

En konsekvens av om detta genomförs är som Pensionsmyndigheten ser det att låneram motsvarande värdet på anläggningstillgången kan behöva flyttas från Försäkringskassan till Pensionsmyndigheten.

Räntekontokredit (enligt 7 kap 4 § budgetlagen)

Pensionsmyndighetens räntekontokredit används för att finansiera rörelsekapital till myndighetens verksamhet som helhet, det vill säga som kreditutrymme för de löpande administrationskostnader avseende samtliga finansieringskällor. Behovet av kreditutrymme avseende administrationskostnaderna har vi sedan myndighetsstarten skattat till 10 procent av den totala kostnaden vilket vi också getts utrymme för i den kreditram som framgår av regleringsbrevet. Krediten har för detta ändamål endast använts marginellt.

Konstruktionen av avgiftsuttaget ur premiepensionssystemet, med årligt avgiftsuttag i maj månad, medför att krediten på räntekontot används till premiepensionens administrationskostnader under årets första månader fram till avgiftsuttaget. Under andra halvåret inverkar avgiftsuttaget i maj positivt på saldot på räntekontot. Krediten används även för Skatteverkets och Kronofogdens administrationskostnader avseende premiepension, vilka ingår i det årliga avgiftsuttaget Pensionsmyndigheten gör i maj, och som vi överför till dessa myndigheter månadsvis i tolfedelar.

Utöver användningen av krediten till premiepensionens administrationskostnad fram till avgiftsuttaget, belastas krediten med skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet. Skulden har minskats årligen, i och med att en del av avgiftsuttaget används till detta, och ska vara helt återbetald 2018.

Nedan redovisas den ackumulerade skulden till Riksgälden avseende räntekontokredit vid utgången av respektive år till den del den avser uppbyggnaden av premiepensionssystemet.

Tabell 21. Skuldprognos – uppbyggnaden av premiepensionssystemet.
Beloppen 1000-tal kronor

	2016	2017	2018
Utgående skuldbelopp	507 000	326 000	0

Analys

Skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet har amorterats på ett rättvist sätt mellan generationerna och ska vara återbetald 2018. Som underlag för detta finns en modell där beräknade avgifter matchar administrationskostnader och amorteringar och som medfört att amorteringarna successivt ökat fram till slutamorteringen 2018. Storleken på de årliga amorteringarna har haft en direkt koppling till administrationskostnaderna det aktuella året.

De kostnader till följd av hanteringen av händelserna på fondtorget som tillkommit utöver den ordinarie verksamheten sedan 2016 har belastat premiepensionens administrationskostnader mer än ursprungliga prognoser och amorteringsplaner. Förutom att de då trängt undan annan planerad verksamhet, har de haft inverkan på modellen för avgiftsuttag och återbetalning av skulden för uppbyggnaden av systemet. Detta eftersom att det avgiftsuttag som görs används till både administrations- och amorteringskostnader, där avgiftsuttaget först används till administrationskostnader, och den residual som återstår utgör årets amortering. De ökade kostnaderna inom premiepensionsadministrationen de senaste åren har därför medfört ett större amorteringsbehov 2018 än tidigare planerat och 2018 görs därför tillfälligt ett något förhöjt avgiftsuttag för att hantera slutamorteringen.

Särskild kredit (enligt 7 kap 6 § budgetlagen)

För att klara likviditetsbehovet i handeln med pensionspararnas fonder behövs en särskild kredit. Krediten uppgick vid myndighetsstarten 2010 till 9 000 miljoner kronor och sänktes från 2014 till 8 000 miljoner kronor. Behovet av den särskilda krediten är beroende av bland annat antalet fondbyten, pensionspararnas behållning och i vilka fonder som handel sker.

Fondhandeln med nya pensionsrätter som genomförs årligen i december finansieras av de i förväg inbetalda pensionspremierna, men vissa år händer det att det saknas tillräckligt med medel för att motsvara den pensionsgrundande inkomsten som fastställts av Skatteverket. De år då detta hänt har underskottet tidigare finansierats via lån från nästföljande intjänandeår inom den tillfälliga förvaltningen, och reglerats under våren året efter. Användningsområdet för denna kredit har därför under senare år

utvidgats från att tidigare bara avse den dagliga fondhandeln till att nu även omfatta den årliga placeringen av pensionsrätter.

Analys

Användningen av den särskilda krediten ökade successivt fram till 2011 då krediten en enskild dag nyttjades med 7 225 miljoner kronor strax före möjligheten för förvaltningsbolag att göra automatiska massfondbyten stoppades.

Historiskt har det visat sig att då osäkerhet råder på finansmarknaden, till exempel vid kraftig börsnedgång, ökar fondbytena och därmed belastningen av krediten oavsett om förvaltningsbolag är inblandade eller inte. På lång sikt, i takt med att premiepensionssystemet växer och det totala förvaltade kapital som kan bli föremål för fondbyten successivt ökar, stiger användningen av den särskilda krediten.

Under en enskild dag har den högsta kreditanvändningen för respektive år sett ut enligt följande.

2016	1 422 miljoner kronor (2016-02-11)
2017	2 244 miljoner kronor (2017-05-11)
2018	3 710 miljoner kronor (2018-06-13)

Fondhandelskrediten under 2019

I det nya fondavtalet som trätt i kraft den 1 november 2018 har lagstiftaren och Pensionsmyndigheten tagit fram ett antal nya krav som fondförvaltaren måste uppfylla för att få verka på premiepensionens fondtorg. Detta kommer att leda till att ett stort antal befintliga fonder inte längre kvalificerar sig för att medverka på fondtorget. Dessa fonder måste då avregistreras från fondtorget och samtliga av Pensionsmyndighetens andelar säljas av. Pengarna placeras därefter i annan, på förhand bestämd, fond.

Normalt avregistreringsförfarande

Vid ett normalt avregistreringsförfarande skickas säljorder till fondförvaltaren som sedan levererar säljlikviden någon dag senare. Pensionsmyndigheten har i vissa fall kunnat skicka iväg köporder till den nya fonden någon dag innan säljlikvid kommit in, för att på så sätt minska tiden som spararens konto är låst. Köplikviden finansieras i detta fall med hjälp av fondhandelskrediten. Ett annat exempel där krediten också belastas är då säljlikviden blir försenad eller uppdelad och köplikvid ändå måste skickas iväg på en specifik dag.

Alternativt avregistreringsförfarande

Pensionsmyndigheten använder ibland vid stora kapitalflöden en metod som inte belastar fondhandelskrediten. Det går till på så sätt att datum för köp medvetet sätts någon dag efter den förväntade dagen för säljlikvid. På så sätt får vi in pengarna innan vi skickar iväg dem till en ny fond, givet att processen går enligt plan. Problemet med denna metod är att kundernas konton blir låsta under processen.

Behov 2019

Under 2019 ser Pensionsmyndigheten att ett mycket stort antal avregistreringar av fonder kommer att ske, åtminstone mellan 250-300 stycken. För att hinna med detta resursmässigt kommer dessa att spridas ut över tid. En önskvärd målsättning är dock att ha detta klart under det första halvåret 2019. Begränsningar finns dock inte bara gällande resurser, men också systemmässigt och inte minst i form av fondhandelskrediten. Det totala kapitalet som kommer att flyttas är beräknat till minst 150 miljarder kronor. Fördelat på första halvåret skulle det ge 10 avregistreringar per vecka och ca 600 miljoner kronor per tillfälle, 6 miljarder kronor i veckan. Normal frekvens på avregistreringar ligger på ca 1 per vecka.

Antal fonder

Antal fonder som inte klarar kvant. kraven eller UNPRI	250 fonder
Varav fonder som riskerar långa likvidationsprocesser	40 fonder
Kräver antal avregistreringar per vecka under H1	10 avregistreringar per vecka
Antal avregistreringar per arbetsdag	2 avregistreringar per dag

Kapital i fonderna

Kapital i fonderna som inte klarar kraven	153 miljarder kronor
Genomsnitt, kapital till avregistrering per vecka	5,9 miljarder kronor
Genomsnitt, kapital till avregistrering per arbetsdag	1,2 miljarder kronor per dag
Genomsnitt, kapital till avregistrering per fond	612 miljoner kronor per fond

Utöver ovan nämnda fonder som inte klarar kraven har vi ytterligare fonder som teoretiskt får svårt att motivera en medverkan på fondtorget ur ett lönsamhetsperspektiv. Speciellt nu när det tillkommer ansöknings- samt årlig avgift i systemet.

Ytterligare potentiella avregistreringar

Fonder med låg intjäning inom PPM (<100K SEK)	80 fonder
Kapital i dessa fonder	9 miljarder kronor
Tillkommer, avregistreringar per vecka	3,1 avregistreringar per vecka
Tillkommer, avregistreringar per dag	0,7 avregistreringar per dag
Kapital per fond	113 miljoner kronor per fond

Problemställning

En likvidflytt på 1,2 miljarder kronor om dagen är hanterligt, om allt går enligt plan. Risken att något problem uppstår är dock överhängande och vid ett sådant tillfälle kan kreditutnyttjandet öka i snabb takt. Det räcker med att ett par fonders säljlikvid blir förskjuten för att fylla upp dagens kreditrymme på 8 miljarder kronor.

Det alternativa avregistreringsförfarandet är att föredra på så sätt att det inte belastar kreditutrymmet. Problemen med metoden är dock att kundernas konton blir låsta och det går t.ex. varken att göra ett fondbyte, betala ut pension eller byta försäkringsprodukt till den traditionella försäkringen. Om säljprocessen av någon anledning skulle bli fördröjd kommer krediten att belastas ändå, och dessutom förblir kundens konto låst. Detta scenario kan bli verklighet i ett antal fall där fonderna tvingas in i en likvidationsprocess tack vare att Pensionsmyndigheten säljer av majoriteten av fondernas kapital. En likvidationsprocess kan i värsta fall ta flera månader att avsluta.

Slutsats

Med anledning av de avregistreringar av fonder som väntas till följd av de nya kraven för deltagande på Pensionsmyndighetens fondtorg kommer vi att ha en kraftigt förhöjd frekvens av avregistreringar efter årsskiftet. Sannolikheten för att många av dessa avregistreringar kommer att belasta fondhandelskrediten är hög. Pensionsmyndigheten har därför framfört behovet av att tillfälligt få krediten utökad under 2019.

Vi konstaterar nu att det i den budgetproposition för 2019 som övergångsregeringen lagt inte finns någon skrivning avseende utökad fondhandelskredit. Vår bedömning kvarstår dock, att fondhandelskrediten behöver höjas med ca 5 miljarder kronor utöver dagens 8 miljarder, till totalt 13 miljarder kronor tillfälligt under 2019, för att säkerställa en trygg fondavveckling inom rimlig tid.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

1:5 Barnpension och efterlevandestöd

Tabell 22. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2018	2019	2020	2021	2022
955 200	967 100	999 500	1 025 900	1 055 300

Analys

För år 2018 beräknas utgifterna bli 719 miljoner kronor för barnpension och 236 miljoner kronor för efterlevandestöd.

Antalet barnpensioner har tidigare minskat under en dryg tioårsperiod men sedan två år tillbaka så ökar de och de beräknas fortsätta öka under prognosperioden. Antalet barnpensioner är vanligast för barn över 12 år. Antalet personer i de åldrarna beräknas öka enligt SCB:s befolkningsprognos.

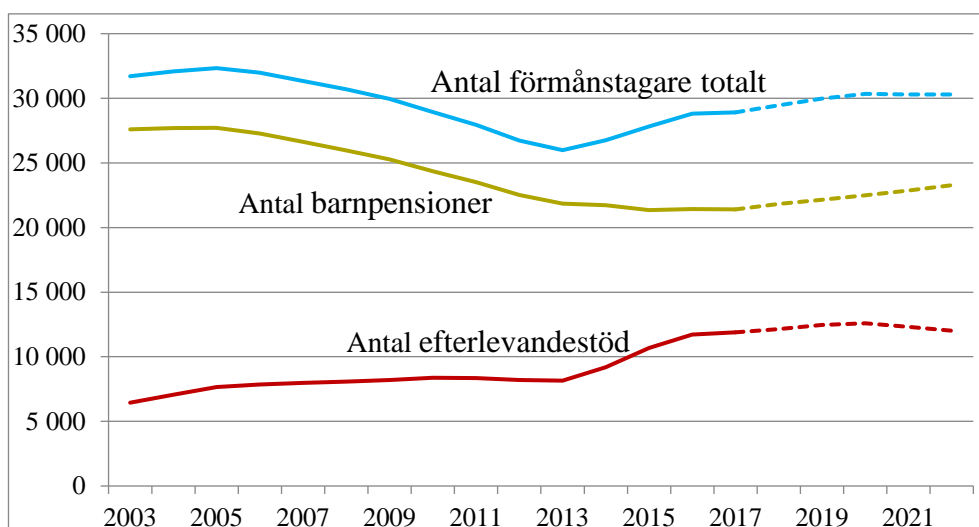
Antalet efterlevandestöd minskade något under åren 2011–2013 men under åren 2014–2017 ökade antalet, från 8 100 i december 2013 till 11 900 i december 2017. Antalet efterlevandestöd påverkas av antalet barn som söker asyl. De barn som invandrar till Sverige och vars ena eller båda föräldrar har avlidit kan ha rätt att få efterlevandestöd.

Nivån för underhållsstödet är idag högre än efterlevandestöd och det har höjts ytterligare 2018 för barn som har fyllt 15 år. De som kan vara berättigade till efterlevandestöd men som inte har verifikation på föräldrarnas dödsfall kan söka underhållsstöd istället för efterlevandestöd. Detta kommer troligen ha en dämpande effekt på utgiftsutvecklingen för efterlevandestöd.

Det beräknas att antalet efterlevandestöd kommer att fortsätta att öka till och med 2020 för att därefter minska sakta eftersom antalet som upphör år 2021 och 2022 beräknas bli fler än antalet som tillkommer.

Det diagram som följer visar utvecklingen av antalet med de två förmånerna i december respektive år samt det totala antalet förmånstagare med barnpension och/eller efterlevandestöd.

Figur 6. Antal förmånstagare med barnpension eller efterlevandestöd, utfall och prognos

Medelbeloppet för barnpension påverkas av inkomstindex. Inkomstindex har räknats upp med 1,5 procent 2018 vilket innebär att en inkomstgrundad barnpension räknades ned med -0,1 procent. Medelbeloppet beräknas bli 32 300 kronor år 2018 och 34 600 kronor år 2022.

Medelbeloppet för efterlevandestöd, som främst påverkas av prisbasbeloppet, beräknas bli 15 900 år 2018 och 17 700 år 2022. Ett skäl till ökningen är att andelen efterlevandestöd som inte är samordnade med barnpension beräknas öka de närmaste åren. En större andel av efterlevandestöden beräknas således vara oreducerade. Detta medför att medelbeloppet för efterlevandestöd ökar.

Tiden för retroaktivitet för efterlevandestöd har sänkts från två år till 6 månader den 1 juli 2018. Det har en sänkande effekt på utgiftsprognosen.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2018.

Figur 7. Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021	2022
Föregående prognosbelopp	949 500	965 700	995 000	1 019 000	1 043 100
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden		-1 100	+600	-1 900	-3 800
Volym- och strukturförändringar	+5 700	+2 500	+5 100	+8 800	+16 000
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	955 200	967 100	999 500	1 025 900	1 055 300
Differens i 1000-tal kronor	+5 700	+1 400	+4 500	+6 900	+12 200
Differens i procent	+0,6	+0,1	+0,5	+0,7	+1,2

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för inkomstindex har sänkts för åren 2019–2022. Prognosen för prisbasbeloppet har höjts för åren 2020–2022.

Volym- och strukturförändringar

För efterlevandestöd har antalsprognosen sänkts något jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Antalet för de sista månaderna år 2018 har varit något lägre jämfört med vad som tidigare har prognostiserats. Vi beräknar att det kommer att nybeviljas något färre med efterlevandestöd. Vi har höjt prognosen för antalet med barnpension. Antalet med barnpension har varit något högre de sista månaderna jämfört med vad vi prognostiserade vid föregående anslagsuppföljning.

1:7 Pensionsrätt för barnår

Tabell 23. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021	2022
Anslag (= tillgängliga medel=anslagsbelastning)	7 366 900	7 379 600	7 509 000	7 781 000	8 314 200
Preliminär avgift	7 386 105				
Reglering, avser förhållanden tre år tidigare	-19 205	-120 900	-168 100	-179 800	0
Prognostiserad avgift för respektive år	7 212 800	7 500 500	7 677 100	7 960 800	8 314 200

¹ Fastställd av riksdag eller regering

Anslaget omfattar statliga ålderspensionsavgifter för barnårsrätt till personer med barn under 5 år (adoptivbarn utgör ett undantag och pensionsrätten för dem beräknas från det datum när föräldern/föräldrarna får omvårdnaden vilket kan leda till att barnets ålder förskjuts till 10 års ålder).

Den statliga ålderspensionsavgiften består av två delar: preliminär avgift som baseras på den beräknade pensionsrätten för barnår och ett regleringsbelopp som täcker avvikelserna mellan det preliminära belopp som tagits ut och faktisk avgift. Regleringen äger rum tre år efter det att det preliminära beloppet tas ut.

Analys

För försäkrad förälder till små barn i åldern 0–4 år och/eller med adoptivbarn som inte uppnått 11-årsåldern, fastställs det pensionsgrundande beloppet som det förmånligaste av följande tre beräkningsalternativ:

1. En utfyllnad till den enskildes pensionsunderlag året före barnets födelse/året då adoptivbarnet är i adoptivföräldrars vård.
2. En utfyllnad till 75 procent av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten för alla försäkrade under 65 år.
3. Ett fast belopp på ett inkomstbasbelopp.

Prognosen påverkas dels av antalsutvecklingen av barn huvudsakligen i åldern 0-4 år, dels av utvecklingen av medelbelopp som beräknas i de olika beräkningsalternativen. Medelbeloppen påverkas i sin tur av timlöneutvecklingen, inkomstbasbeloppets utveckling och utvecklingen av den pensionsgrundande inkomsten.

Anslagsbeloppet år 2018 är 7 367 miljoner kronor inklusive ett regleringsbelopp på -19 miljoner kronor. År 2019 beräknas anslaget uppgå till 7 380 miljoner kronor inklusive ett regleringsbelopp om -121 miljoner kronor. Utvecklingen av anslagsposten, exklusive regleringsbelopp, för åren 2018-2022 följer utvecklingen av timlönen och inkomstbasbeloppet samt antalet barn i åldern 0–4 år.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2018.

Tabell 24. Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021	2022
Föregående prognosbelopp	7 366 900	7 338 800	7 569 900	7 856 200	8 388 300
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	-26 400	-32 100	-44 400	-58 400
Volym- och strukturförändringar	0	67 200	16 300	3 200	-15 700
Ny regel					
Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare	0	0	-45 100	-34 000	0
Ny prognos	7 366 900	7 379 600	7 509 000	7 781 000	8 314 200
Differens i 1000-tal kronor	0	40 800	-60 900	-75 200	-74 100
Differens i procent	0,0	0,6	-0,8	-1,0	-0,9

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen är sänkt för 2019 och framåt på grund av sänkt prognos för inkomstbasbelopp och timlöneökning.

Volym- och strukturförändringar

I denna prognos såväl som i förra prognosen användes SCB:s befolkningsprognos för antal barn. Denna gång är dock modellen som används för att räkna ut antal berörda familjer uppdaterad vilket ger en sänkning i prognosen. Det har även skett en uppdatering i modellen som skattar andelar i de tre olika beräkningssätten vilket har inneburit en höjning i prognosen. Sammantaget är prognosen höjd för åren 2019 till och med 2021 och sänkt för år 2022.

Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare

År 2020 sänks regleringsbeloppet med cirka 45 miljoner kronor i jämförelse med föregående prognos. Det beror på ändrad modell för antalet berörda familjer och sänkt timlöneökning. För år 2021 beräknas regleringsbeloppet bli cirka 34 miljoner kronor lägre jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning av samma orsaker.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Tabell 25. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021	2022
Pensioner från AP-fonderna	304 460 000	314 605 000	323 506 000	332 876 000	343 417 000
Övriga utgifter från AP-fonderna	3 148 000	3 050 000	3 250 000	3 326 000	3 405 000
Summa under utgiftstaket	307 608 000	317 655 000	326 756 000	336 202 000	346 822 000
Premiepensioner	10 140 000	12 221 000	14 229 000	16 573 000	19 089 000
Summa ålderspensionssystemet	317 748 000	329 876 000	340 985 000	352 775 000	365 911 000

De utgifter som redovisas i detta avsnitt omfattar den inkomstgrundade ålderspensionen, det vill säga förmånerna tilläggspension, inkomstpension och premiepension. Dessa förmåner finansieras via AP-fonderna och premiepensionssystemet. Även AP-fondernas administrationskostnader, förvaltningsavgifter och kostnadsersättningar till Pensionsmyndigheten och Skatteverket med flera ingår i de utgifter som redovisas. Dessutom ingår överföringar av pensionsrätter till de europeiska gemenskaperna enligt lag (2002:125).

Utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna ingår inte i statens budget. AP-fondernas utbetalningar och administrationskostnader m.m. redovisas ändå under statens utgiftstak. Premiepensionerna redovisas däremot inte under utgiftstaket.

Observera att prognosen inte har tagit hänsyn till Pensionsgruppens överenskommelse om bland annat höjd pensionsålder.

Analys

Utgifterna för de inkomstgrundade pensionsförmånerna ökade med 15,2 miljarder kronor år 2017. År 2018 och 2019 beräknas dessa utgifter öka med 9,6 respektive 12,4 miljarder kronor och under perioden 2020–2022 beräknas utgifterna öka med i genomsnitt ca 12 miljarder kronor per år. Variationerna förklaras i huvudsak av indexeringen av pensionerna, se avsnittet Prognoser för inkomstindex och balanstal.

Frånsett de variationer som orsakas av indexeringen ökar utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna. Utgiftsökningen beror främst på ett ökat antal ålderspensionärer och att en allt större andel av pensionärerna har inkomstgrundad ålderspension.

Antalet med inkomstgrundad ålderspension kan beräknas som summan av antalet tilläggs pensioner för födda 1937 eller tidigare och antalet inkomst pensioner. Då bortses från de som endast har premiepension. De har inte pension som sin primära inkomst källa utan tar ut premiepension för att få tillgång till rabatter, t.ex. på kommunala färdmedel. I december 2017 var antalet med inkomst grundad pension enligt denna definition 2 126 000. Det beräknas att detta antal har vuxit till 2 299 000 till december 2022.

Antalet tilläggs pensioner var 2 065 000 i december 2017 och beräknas vara 1 786 000 i december 2022. Från och med 2019 kommer antalet tilläggs pensioner att minska relativt kraftigt eftersom det då inte kommer tillkomma några 65-åringar med tilläggs pension. De 65-åringar som går i pension 2019 får enbart inkomst grundad pension från det nya pensionssystemet, det vill säga inkomst- och premiepension.

Antalet inkomst pensioner var 1 620 000 i december 2017 och beräknas vara 2 021 000 i december 2022. Orsaken till den kraftiga ökningen är att allt fler födelseårgångar i pensionsålder omfattas av denna förmån.

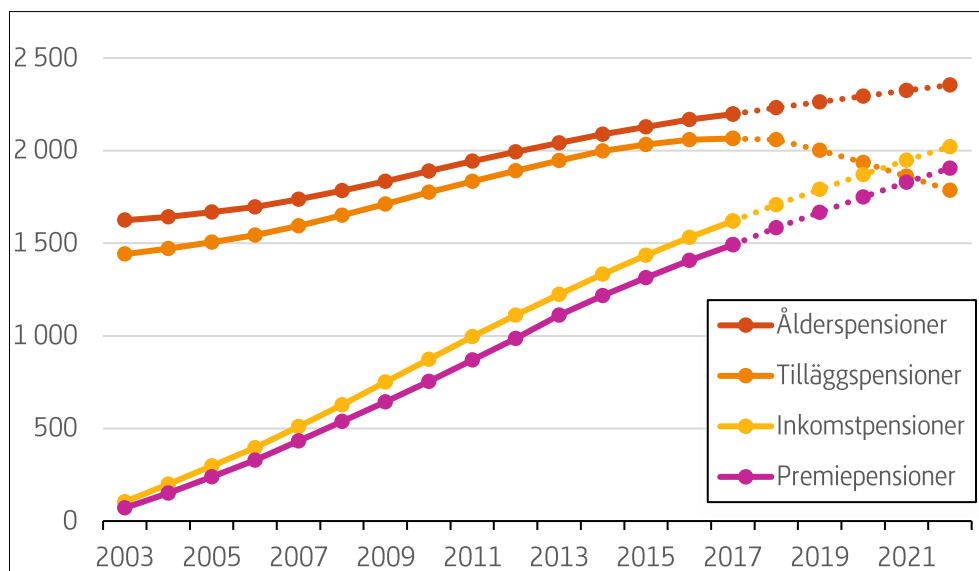
Antalet premiepensioner är färre än antalet inkomst pensioner trots att ungefär 6 000 personer endast har premiepension. De flesta av dem som endast tar ut premiepension är yngre än 65 år. Ungefär 124 000 pensionärer som är 65 år eller äldre har inkomst pension men ingen premiepension. En del av dem som har inkomst pension men ingen premiepension har inte heller rätt till premiepension eftersom premiepensionsrätter inte kunde tjänas in före 1995. Antalet premiepensioner, exklusive premiepensioner till efterlevande, var 1 491 000 i december 2017 och beräknas vara 1 905 000 i december 2022.

Diagrammet nedan visar hur antalet ålderspensioner (inklusive personer med endast garantipension) har utvecklats sedan 2003 och hur antalet

beräknas fortsätta att öka. Dessutom redovisas utvecklingen för de olika inkomstgrundade ålderspensionerna.

Figur 8. Antal ålderspensioner samt antal tilläggs pensioner, inkomstpensioner och premiepensioner i december, 1 000-tal

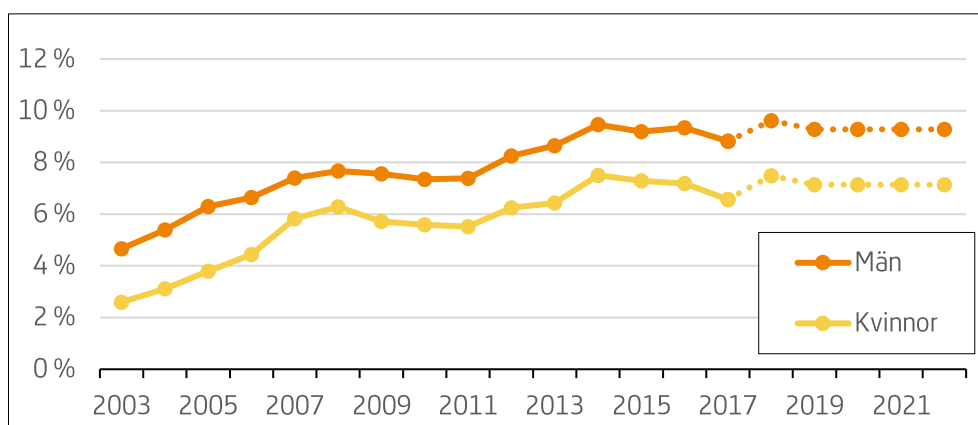

Under 2017 sjönk uttaget av ålderspension relativt markant både bland män och bland kvinnor. Statistiken talar för att något fler valde att senarelägga sin pension då en mindre andel bland både 61-åringar och 65-åringar hade gått i pension vid årets slut jämfört med de senaste åren.

Till följd av utvecklingen under året prognostiseras andelen pensionärer bland 65-åringar att fortsätta minska. Prognosen pekar på en tydligt större minskning bland männen än bland kvinnorna. Andelen som går i pension vid 61 år prognostiseras stiga relativt kraftigt både bland män och bland kvinnor. Prognosen för åren 2019–2022 utgår från ett viktat medelvärde av de senast föregående åren, däribland prognosen för år 2018 är inräknad.

Dessa antaganden har stor inverkan på prognosen över det totala antalet med tidigt uttag men är ganska osäkra. Följande diagram visar utvecklingen för andelen 61-åringar med inkomstpension.

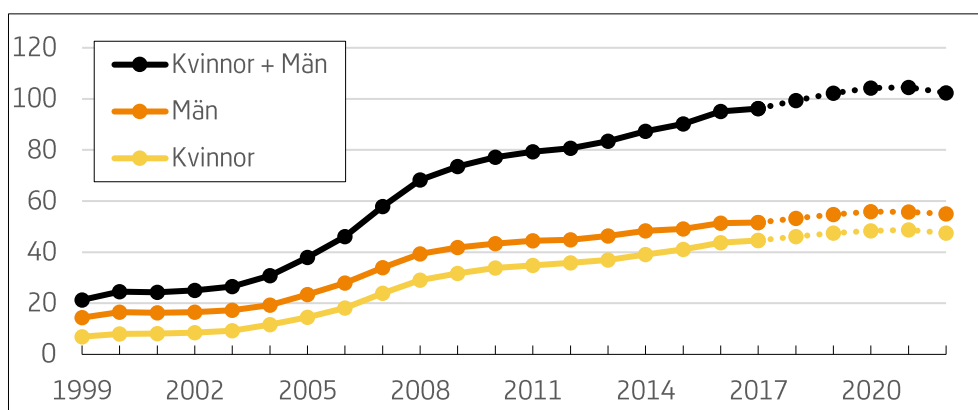
Figur 9. Andel 61-åringar med inkomstpension, procent (bas: antal 61-åringar i befolkningen)

Det kan finnas flera skäl till att en person väljer att ta ut sin ålderspension före 65 års ålder. Eftersom det finns många olika orsaker att ta ut sin ålderspension tidigt är det svårt att bedöma utvecklingen på längre sikt. Pensioneringsbeteendet kan till exempel påverkas av konjunkturförändringar, eventuell balansering av inkomstpensionerna och regeländringar inom till exempel skattelagstiftningen, sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. En konjunkturedgång kan påverka pensioneringsbeteendet på olika sätt. Fler arbetslösa kan medföra att fler väljer tidigt uttag av ålderspension. Å andra sidan kan den ökade osäkerheten medföra att färre väljer att sluta förvärvsarbeta ”i förtid” och att färre väljer att ta ut sin ålderspension för att placera pensionsbeloppet i kapitalförsäkringar eller på annat sätt. Ökat medialt fokus och ett ökat utrymme i den offentliga debatten om pensioner och pensionsålder påverkar troligtvis också när människor väljer att gå i pension. Det är dock svårt att i förväg säga i vilken riktning detta kommer att påverka människor.

Det diagram som följer visar antal inkomstpensioner (före 2004 är det antal tilläggspensioner) i åldern 61–64 sedan år 1999 och en prognos fram till år 2022. Kurvans avmattning vid år 2022 förklaras av skillnader i storleken på årskullarna.

Figur 10. Antal personer i december med inkomstpension (före 2004 tilläggspension) i åldern 61–64 år, 1 000-tal

Antalet personer som valt att senarelägga pensionsuttaget till efter 65 år ökade kraftigt under större delen av 00-talet men ökade sedan i långsammare takt under några år. Under åren 2012–2017 har antalen ökat lite kraftigare igen. Den andel som har inkomstpension vid 65 års ålder har minskat i stort sett varje år mellan 2011 och 2017. För 2017 sjönk andelen relativt kraftigt. Till följd av utvecklingen fram till och med oktober antar vi att andelen kommer att fortsätta minska, men inte lika kraftigt som under 2017. Under åren 2019–2022 antas andelen minska i något långsammare takt än vad den gjort under de närmast föregående åren.

Det är färre personer som gör sent uttag än tidigt uttag av ålderspension. De flesta som väljer sent uttag skjuter bara upp pensionsuttaget något eller några år medan antalet nybeviljade ålderspensioner med tidigt uttag är relativt jämnt fördelat mellan 61 och 64 år. Därför har tidigt uttag större effekt på utgifterna än sent uttag.

Medelbeloppet för inkomstpension beräknas öka kraftigt vilket bland annat beror på tjugondelsinfasningen av förmånen och av indexering.

Medelbeloppet för premiepension ökar över tid till följd av att nya ålderspensionärer har kunnat arbeta in premiepensionsrätt under fler år än tidigare födelseårgångar. Beloppet påverkas även mycket av aktie- och ränteutvecklingen samt av ändringar av förskottsrentan för premiepension.

Medelbeloppet för inkomstpension beräknas öka med mellan ungefär 5 och 6 procent per år 2018–2022. Medelbeloppet för premiepension, exklusive premiepension till efterlevande, förväntas öka med 5,5 procent under 2018 och 10-16 procent per år under åren 2019–2022. Den låga prognosen för 2018 förklaras av sänkningen av förskottsrentan för pensionärer som valt fondförsäkring. Jämfört med prognosen i juli så har den förväntade avkastningen inom fondsparande för 2018 som helhet höjts. Detta påverkar prognostiserat medelbelopp för 2019 positivt.

Medelbeloppet för tilläggspension beräknas minska eftersom denna förmån är under avveckling och att de yngre pensionärerna med tilläggspension har lägre medelbelopp till följd av tjugondelsinfasningen. Efter 2018 kommer inga pensionärer som är 65 år att få tilläggspension.

År 2018 beräknas drygt 53 procent av utbetalningarna utgöras av tilläggspension, drygt 43 procent av inkomstpension och drygt 3 procent av premiepension. År 2022 beräknas tilläggspensionens andel ha minskat till drygt 39 procent. Inkomstpension beräknas då utgöra drygt 55 procent av utbetalningarna och premiepension drygt 5 procent.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i juli 2018.

Tabell 26. Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021	2022
Föregående prognosbelopp	317 764 000	329 976 000	340 638 000	353 381 000	367 278 000
Varav utgifter under utgiftstaket	307 609 000	318 038 000	326 739 000	337 184 000	348 604 000
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	-465 000	-143 000	-1 148 000	-1 903 000
Volym- och strukturförändringar	-1 000	+81 000	+167 000	+174 000	+129 000
Ny regel					
Förändring av överföringar till EG					
Förändring av administrationskostnader	0	+1 000	-7 000	-8 000	-8 000
Ny prognos utgifter under utgiftstaket	307 608 000	317 655 000	326 756 000	336 202 000	346 822 000
Förändrad prognos för premiepensioner	-15 000	+283 000	+330 000	+376 000	+415 000
Ny prognos	317 748 000	329 876 000	340 985 000	352 775 000	365 911 000
Differens i 1000-tal kronor	-16 000	-100 000	+347 000	-606 000	-1 367 000
Differens i procent	-0,0	-0,0	+0,1	-0,2	-0,4

Ändrade makroekonomiska antaganden

Den främsta makroekonomiska påverkan på utgifterna utgörs av förändringar i inkomstindex vilket påverkar inkomstpensionen och tilläggspensionen.

Jämfört med prognosen som lämnades i juli så har prognosen av inkomstindex sänkts åren 2019–2022. Sänkningen var som lägst för åren 2019 och 2020 (-0,15 respektive -0,05 procent), och som störst för åren 2021 och 2022 (-0,34 respektive -0,55 procent). Detta medför att prognosen

för utgifter under utgiftstaket, inkomst- och tilläggspensioner, sänks för dessa år med andelar som ungefär motsvarar sänkningen av inkomstindex.

Volym- och strukturförändringar

Jämfört med föregående anslagsuppföljning har det gjorts mindre justeringar av förväntat antal pensionärer och genomsnittligt utbetalt belopp för år 2018.

Vi beaktar nu i prognosen även utfallet för 2018 i framskrivningen av antal pensionärer och utbetalda belopp för kommande år. Antaganden om hur nettoinflödet pensionärer fördelar sig över året har också justerats något för hela prognoshorisonten. Nettoeffekten av dessa justeringar är en liten höjning av prognosen jämfört med föregående anslagsuppföljning för samtliga år.

Förändring för administrationskostnader

Prognosen av administrationskostnader har höjts något för år 2019 och sänkts med mellan 7 och 8 miljoner årligen för åren 2020–2022.

Förändrad prognos för premiepensioner

Prognosen av premiepension har sänkts något för 2018 till följd av månadsutvecklingen sedan juli månad. I framskrivningen över kommande år har vi nu även beaktat utfallet hittills under 2018. Det medför en något sänkt prognos av antal pensionärer och utbetalade belopp.

Prognosen har höjts för 2019–2022 till följd av högre förväntad avkastning inom fondsparande för år 2018. Detta höjer prognostiserat medelbelopp för 2019. Förväntad avkastning för efterföljande år har höjts något.

www.pensionsmyndigheten.se